

Zbiór Orzeczeń

WYROK TRYBUNAŁU (trzecia izba)

z dnia 15 września 2022 r.*

Odesłanie prejudycjalne – Współpraca sądowa w sprawach cywilnych – Postępowanie w sprawie europejskiego nakazu zapłaty – Rozporządzenie nr 1896/2006 – Artykuł 16 ust. 2 – Trzydziestodniowy termin na wniesienie sprzeciwu od europejskiego nakazu zapłaty – Artykuł 20 – Ponowne badanie – Artykuł 26 – Stosowanie prawa krajowego w odniesieniu do zagadnień proceduralnych, które nie są wyraźnie uregulowane w rzeczonym rozporządzeniu – Pandemia COVID-19 – Przepisy krajowe przewidujące przerwanie na kilka tygodni biegu terminów proceduralnych w sprawach cywilnych

W sprawie C-18/21

mającej za przedmiot wniosek o wydanie, na podstawie art. 267 TFUE, orzeczenia w trybie prejudycjalnym, złożony przez Oberster Gerichtshof (sąd najwyższy, Austria) postanowieniem z dnia 27 listopada 2020 r., które wpłynęło do Trybunału w dniu 12 stycznia 2021 r., w postępowaniu:

Uniqä Versicherungen AG

przeciwko

VU,

TRYBUNAŁ (trzecia izba),

w składzie: K. Jürimäe (sprawozdawczyni), prezes izby, K. Lenaerts, prezes Trybunału, pełniący obowiązki sędziego trzeciej izby, N. Jääskinen, M. Safjan i N. Piçarra, sędziowie,

rzecznik generalny: A.M. Collins,

sekretarz: M. Krausenböck, administratorka,

uwzględniając pisemny etap postępowania i po przeprowadzeniu rozprawy w dniu 19 stycznia 2022 r.,

rozważywszy uwagi, które przedstawili:

– w imieniu Uniqä Versicherungen AG – S. Holter, Rechtsanwalt, oraz S. Pechlof, Prozessbevollmächtigter,

* Język postępowania: niemiecki.

- w imieniu VU – M. Brandt, Rechtsanwalt,
- w imieniu rządu austriackiego – A. Posch, E. Samoilo, U. Scheuer oraz J. Schmoll, w charakterze pełnomocników,
- w imieniu rządu greckiego – S. Charitaki, V. Karra oraz A. Magrippi, w charakterze pełnomocników,
- w imieniu Komisji Europejskiej – M. Heller oraz I. Zaloguin, w charakterze pełnomocników,

po zapoznaniu się z opinią rzecznika generalnego na posiedzeniu w dniu 31 marca 2022 r.,

wydaje następujący

Wyrok

- 1 Wniosek o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym dotyczy wykładni art. 20 i 26 w związku z art. 16 ust. 2 rozporządzenia (WE) nr 1896/2006 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 12 grudnia 2006 r. ustanawiającego postępowanie w sprawie europejskiego nakazu zapłaty (Dz.U. 2006, L 399, s. 1), zmienionego rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2015/2421 z dnia 16 grudnia 2015 r. (Dz.U. 2015, L 341, s. 1) (zwanego dalej „rozporządzeniem nr 1896/2006”).
- 2 Wniosek ten został złożony w ramach sporu pomiędzy Uniqa Versicherungen AG, austriacką firmą ubezpieczeniową, a VU, obywatelem niemieckim, w przedmiocie wykonania europejskiego nakazu zapłaty, doręzonego temu ostatniemu.

Ramy prawne

Prawo Unii

- 3 Motywy 8, 9, 18 i 24 rozporządzenia nr 1896/2006 mają następujące brzmienie:
 - „(8) Wynikające z tego utrudnienia w dostępie do skutecznego wymiaru sprawiedliwości w sprawach transgranicznych oraz zakłócenia konkurencji na rynku wewnętrznym spowodowane brakiem równowagi w funkcjonowaniu instrumentów procesowych dostępnych wierzycielom w różnych państwach członkowskich sprawiają, że konieczne jest przyjęcie przepisów wspólnotowych gwarantujących równe zasady traktowania wierzycieli i dłużników w całej Unii Europejskiej.
 - (9) Celem niniejszego rozporządzenia jest uproszczenie, przyspieszenie oraz ograniczenie kosztów procesów sądowych w sprawach transgranicznych dotyczących bezspornych roszczeń pieniężnych [uproszczenie i przyspieszenie procesów sądowych w sprawach transgranicznych dotyczących bezspornych roszczeń pieniężnych oraz ograniczenie ich kosztów] poprzez ustanowienie postępowania w sprawie europejskiego nakazu zapłaty oraz umożliwienie swobodnego przepływu europejskich nakazów zapłaty na obszarze wszystkich

państw członkowskich poprzez ustanowienie minimalnych standardów, których zachowanie zwalnia z konieczności wszczynania jakichkolwiek postępowań pośrednich w państwie członkowskim wykonania przed uznaniem i wykonaniem nakazu.

[...]

- (18) Europejski nakaz zapłaty powinien zawierać pouczenie, że pozwany ma możliwość zapłacenia kwoty zasądzonej powodowi lub, w terminie 30 dni, wniesienia sprzeciwu, jeżeli chce zakwestionować roszczenie. Oprócz wyczerpujących informacji dotyczących roszczenia dostarczonych przez powoda, pozwany powinien otrzymać pouczenie o skutkach prawnych europejskiego nakazu zapłaty, a w szczególności o skutkach niewniesienia sprzeciwu.

[...]

- (24) Sprzeciw wniesiony w terminie powinien zakończyć postępowanie w sprawie europejskiego nakazu zapłaty i powinien prowadzić do automatycznego przekazania sprawy do zwykłego postępowania cywilnego, chyba że powód wyraźnie zażądał zakończenia postępowania w takim przypadku. Do celów niniejszego rozporządzenia pojęcie »zwykłego postępowania cywilnego« nie powinno być interpretowane wyłącznie w rozumieniu prawa krajowego”.

4 Zgodnie z brzmieniem art. 1 tego rozporządzenia:

„1. Celem niniejszego rozporządzenia jest:

- a) uproszczenie, przyspieszenie i ograniczenie kosztów postępowania sądowego w sprawach transgranicznych dotyczących bezspornych roszczeń pieniężnych, poprzez ustanowienie postępowania w sprawie europejskiego nakazu zapłaty;

oraz

- b) umożliwienie swobodnego przepływu europejskich nakazów zapłaty we wszystkich państwach członkowskich poprzez określenie minimalnych standardów, których spełnienie uchyla konieczność przeprowadzenia w państwie członkowskim wykonania, jakiegokolwiek dodatkowego postępowania pośredniego poprzedzającego uznanie i wykonanie europejskiego nakazu zapłaty.

2. Niniejsze rozporządzenie nie pozbawia powoda możliwości dochodzenia roszczenia w rozumieniu art. 4 na podstawie innego postępowania dostępnego zgodnie z przepisami państwa członkowskiego lub prawa wspólnotowego”.

5 Zgodnie z art. 12 ust. 3 wspomnianego rozporządzenia:

„Europejski nakaz zapłaty zawiera pouczenie, że pozwany może:

- a) zapłacić powodowi kwotę wskazaną w nakazie;

lub

- b) wnieść sprzeciw poprzez jego przesłanie sądowi wydania w terminie 30 dni od doręczenia mu nakazu”.

- 6 Artykuł 16 tego samego rozporządzenia, zatytułowany „Sprzeciw od europejskiego nakazu zapłaty”, stanowi w ust. 1–3:

„1. Pozwany może wnieść do sądu wydania sprzeciw od europejskiego nakazu zapłaty przy użyciu formularza F, określonego w załączniku VI, który jest doręczany pozwanemu wraz z europejskim nakazem zapłaty.

2. Sprzeciw musi zostać wysłany w terminie 30 dni od doręczenia nakazu pozwanemu.

3. W sprzeciwie pozwany wskazuje, że kwestionuje roszczenie, bez konieczności precyzowania powodów”.

- 7 Artykuł 17 rozporządzenia nr 1896/2006, zatytułowany „Skutki wniesienia sprzeciwu”, brzmi:

„1. W przypadku wniesienia sprzeciwu w terminie określonym w art. 16 ust. 2 dalsze postępowanie odbywa się przed właściwymi sądami w państwie członkowskim wydania, chyba że powód wyraźnie zażądał w takim przypadku zakończenia postępowania. Dalsze postępowanie odbywa się zgodnie z zasadami:

a) europejskiego postępowania w sprawie drobnych roszczeń określonego w rozporządzeniu (WE) nr 861/2007 [Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 11 lipca 2007 r. ustanawiającym europejskie postępowanie w sprawie drobnych roszczeń (Dz.U. 2007, L 199, s. 1)], jeżeli ma zastosowanie; lub

b) właściwego krajowego postępowania cywilnego.

2. Jeżeli powód nie wskazał, które postępowanie spośród wymienionych w art. 17 ust. 1 lit. a) i b) ma być stosowane do rozpoznania jego roszczenia w postępowaniu mającym się toczyć w razie wniesienia sprzeciwu, lub gdy powód wnioskował o zastosowanie europejskiego postępowania w sprawie drobnych roszczeń określonego w rozporządzeniu (WE) nr 861/2007, a roszczenie to nie jest objęte zakresem stosowania tego rozporządzenia, postępowanie jest przekazywane do właściwego krajowego postępowania cywilnego, chyba że powód wyraźnie zażądał, aby nie dokonywać takiego przekazania.

3. Dochodzenie przez powoda roszczenia przy wykorzystaniu postępowania w sprawie europejskiego nakazu zapłaty pozostaje zgodnie z prawem krajowym bez uszczerbku dla jego sytuacji w toku dalszego postępowania cywilnego.

4. Przekazanie sprawy do postępowania cywilnego w rozumieniu ust. 1 lit. a) i b) podlega prawu państwa członkowskiego wydania.

5. Powód jest informowany o tym, czy pozwany wniósł sprzeciw i czy nastąpiło przekazanie sprawy do postępowania cywilnego w rozumieniu ust. 1”.

- 8 Artykuł 20 rozporządzenia nr 1896/2006, zatytułowany „Ponowne badanie w wyjątkowych przypadkach”, stanowi:

„1. Po upływie terminu określonego w art. 16 ust. 2 pozwany jest uprawniony do złożenia wniosku o ponowne zbadanie europejskiego nakazu zapłaty przez właściwy sąd w państwie członkowskim wydania w przypadkach, gdy:

a) (i) nakaz zapłaty został doręczony w jeden ze sposobów przewidzianych w art. 14;

oraz

(ii) doręczenie nie nastąpiło w odpowiednim czasie umożliwiającym mu przygotowanie się do obrony, bez winy z jego strony;

lub

b) pozwany nie miał możliwości sprzeciwienia się roszczeniu z powodu siły wyższej lub z powodu nadzwyczajnych okoliczności, które były przez niego niezawinione;

pod warunkiem niezwłocznego podjęcia przez niego działań w obu przypadkach.

2. Po upływie terminu określonego w art. 16 ust. 2 pozwany jest również uprawniony do złożenia wniosku o ponowne zbadanie europejskiego nakazu zapłaty przez właściwy sąd w państwie członkowskim wydania, w przypadku gdy wydanie nakazu zapłaty było w sposób oczywisty błędne w świetle wymogów określonych w niniejszym rozporządzeniu lub ze względu na inne wyjątkowe okoliczności.

3. Jeżeli sąd odrzuci wniosek pozwanego z tego powodu, że nie zachodzi żadna z okoliczności, o których mowa w ust. 1 i 2, uzasadniających ponowne zbadanie nakazu, europejski nakaz zapłaty pozostaje w mocy.

Jeżeli sąd uzna, że ponowne zbadanie nakazu jest uzasadnione z uwagi na jedną z przyczyn określonych w ust. 1 i 2, europejski nakaz zapłaty traci moc”.

- 9 Zgodnie z brzmieniem art. 26 rozporządzenia, zatytułowanym „Stosunek do krajowego prawa procesowego”:

„Wszelkie zagadnienia proceduralne, które nie są uregulowane w niniejszym rozporządzeniu, podlegają prawu krajowemu”.

Prawo austriackie

- 10 Paragraf 1 ust. 1 COVID-19-Justiz-Begleitgesetz (ustawy federalnej o środkach towarzyszących COVID-19 w kontekście sprawowania wymiaru sprawiedliwości) z dnia 21 marca 2020 r. (BGBl. I nr 16/2020), w brzmieniu mającym zastosowanie w sporze stanowiącym przedmiot postępowania głównego (zwanej dalej „austriacką ustawą dotyczącą COVID-19”) przewidywał, że w postępowaniach sądowych w sprawach cywilnych bieg wszystkich terminów procesowych, które rozpoczynały swój bieg po dniu 21 marca 2020 r., oraz tych, które nie upłynęły jeszcze do tego dnia, ulega przerwaniu do dnia 30 kwietnia 2020 r. włącznie i rozpocznie biec na nowo począwszy od dnia 1 maja 2020 r.

Postępowanie główne i pytanie prejudycjalne

- 11 W dniu 6 marca 2020 r. Bezirksgericht für Handelssachen Wien (sąd rejonowy do spraw gospodarczych w Wiedniu, Austria) wydał w następstwie pozwu wniesionego przez spółkę Uniqa Versicherungen europejski nakaz zapłaty, który został doręczony VU, zamieszkałemu w Niemczech, w dniu 4 kwietnia 2020 r. VU wniósł sprzeciw od tego nakazu pismem wysłanym w dniu 18 maja 2020 r. Rzeczoną sąd odrzucił sprzeciw UV, uznając, iż nie został on wniesiony w trzydziestodniowym terminie przewidzianym w art. 16 ust. 2 rozporządzenia nr 1896/2006.
- 12 W postępowaniu odwoławczym Handelsgericht Wien (sąd gospodarczy w Wiedniu, Austria) uchylił postanowienie sądu pierwszej instancji w oparciu o § 1 ust. 1 austriackiej ustawy dotyczącej COVID-19.
- 13 Spółka Uniqa Versicherungen wniosła skargę rewizyjną od orzeczenia Handelsgericht Wien (sądu gospodarczego w Wiedniu) do Oberster Gerichtshof (sądu najwyższego, Austria), będącego sądem odsyłającym w niniejszej sprawie.
- 14 Sąd odsyłający podkreśla, że § 1 ust. 1 austriackiej ustawy dotyczącej COVID-19 stanowi odpowiedź na sytuację, w której – czy to z powodu choroby sędziów, personelu sądów i stron, czy też z powodu podjętych środków – dochowanie terminów proceduralnych nie było zawsze możliwe.
- 15 Zdaniem sądu odsyłającego w austriackiej literaturze prawniczej prezentowane są odmienne stanowiska w przedmiocie tego, czy przywołany przepis prawa krajowego może zostać zastosowany do przewidzianego w art. 16 ust. 2 rozporządzenia nr 1896/2006 trzydziestodniowego terminu na wniesienie sprzeciwu, czy też art. 20 owego rozporządzenia wyłącza stosowanie tego uregulowania krajowego do terminu na wniesienie sprzeciwu.
- 16 Część austriackiej doktryny uważa, że art. 20 rozporządzenia nr 1896/2006 przewiduje możliwość ponownego zbadania europejskiego nakazu zapłaty, które może spowodować utratę mocy przez ów nakaz, w szczególności w sytuacji wystąpienia siły wyższej lub nadzwyczajnych okoliczności, takich jak kryzys związany z COVID-19. Zgodnie z tym poglądem odesłanie do prawa krajowego w celu uwzględnienia takiej sytuacji miało być niedopuszczalne, ponieważ rozporządzenie reguluje tę kwestię w sposób wyczerpujący.
- 17 Z kolei zgodnie z innym poglądem reprezentowanym w doktrynie art. 20 rozporządzenia nr 1896/2006 nie stoi na przeszkodzie stosowaniu uregulowania krajowego, takiego jak § 1 ust. 1 austriackiej ustawy dotyczącej COVID-19. Artykuł 16 ust. 2 rozporządzenia nr 1896/2006 odnosi się bowiem wyłącznie do długości terminu na wniesienie sprzeciwu, a kwestia ewentualnego przerwania biegu tego terminu nie została uregulowana w prawie Unii. Należałoby zatem zastosować art. 26 rozporządzenia nr 1896/2006, który odsyła do krajowego prawa procesowego w odniesieniu do wszelkich zagadnień proceduralnych, które nie zostały bezpośrednio uregulowane w rzeczoną rozporządzeniu. Artykuł 20 rozporządzenia nr 1896/2006 miałby – z tego punktu widzenia – na celu wyłącznie zagwarantowanie sprawiedliwości w tych szczególnych przypadkach i nie zawierałby żadnej ogólnej normy przyjętej na wypadek wystąpienia sytuacji wyjątkowych, takich jak kryzys związany z COVID-19.

- 18 W tych okolicznościach Oberster Gerichtshof (sąd najwyższy) postanowił zawiesić postępowanie i zwrócić się do Trybunału z następującym pytaniem prejudycjalnym:

„Czy art. 20 i 26 [rozporządzenia nr 1896/2006] należy interpretować w ten sposób, że przepisy te stoją na przeszkodzie przerwaniu biegu przewidzianego w art. 16 ust. 2 tego rozporządzenia trzydziestodniowego terminu na wniesienie sprzeciwu od europejskiego nakazu zapłaty na mocy § 1 ust. 1 [austriackiej ustawy dotyczącej COVID-19], zgodnie z którym w postępowaniach w sprawach cywilnych bieg wszystkich terminów procesowych, które rozpoczynały swój bieg po dniu 21 marca 2020 r. lub które nie upłynęły do tego dnia, ulega przerwaniu do dnia 30 kwietnia 2020 r. włącznie i terminy te rozpoczynają biec na nowo począwszy od dnia 1 maja 2020 r.?”.

W przedmiocie pytania prejudycjalnego

- 19 Poprzez swoje pytanie sąd odsyłający pragnie w istocie ustalić, czy art. 16, 20 i 26 rozporządzenia nr 1896/2006 należy interpretować w ten sposób, że stoją one na przeszkodzie stosowaniu – po upływie trzydziestodniowego terminu przyznanego przez art. 16 ust. 2 tego rozporządzenia pozwanemu na wniesienie sprzeciwu od europejskiego nakazu zapłaty – uregulowania krajowego przyjętego przy okazji wystąpienia pandemii COVID-19 i przerywającego na okres około pięciu tygodni bieg terminów proceduralnych w sprawach cywilnych.
- 20 W kwestii tej należy przypomnieć, po pierwsze, że z motywu 9 i art. 1 ust. 1 lit. a) rzeczonego rozporządzenia wynika, że ma ono w szczególności na celu uproszczenie i przyspieszenie procesów sądowych w sprawach transgranicznych dotyczących bezspornych roszczeń pieniężnych oraz ograniczenie ich kosztów poprzez ustanowienie postępowania w sprawie europejskiego nakazu zapłaty.
- 21 To uproszczone i przyspieszone postępowanie nie ma charakteru kontradyktoryjnego. Pozwany dowiaduje się bowiem o wydaniu europejskiego nakazu zapłaty dopiero w chwili, gdy zostaje mu on doręczony. Jak wynika z art. 12 ust. 3 rozporządzenia nr 1896/2006, dopiero w tym momencie pozwany zostaje pouczone, że może zapłacić powodowi kwotę wskazaną w nakazie bądź wnieść sprzeciw do sądu wydania (wyrok z dnia 13 czerwca 2013 r., Goldbet Sportwetten, C-144/12, EU:C:2013:393, pkt 29).
- 22 Artykuł 16 ust. 1 tego rozporządzenia precyzuje w tej kwestii, że pozwany może wnieść sprzeciw od europejskiego nakazu zapłaty do sądu wydania. Zgodnie z ust. 2 tego przepisu sprzeciw musi zostać wysłany w terminie 30 dni od doręczenia nakazu pozwanemu.
- 23 Jak wskazuje bowiem art. 17 rozporządzenia nr 1896/2006 w świetle motywu 24 tego rozporządzenia, wnosząc sprzeciw w wyznaczonym terminie, pozwany może doprowadzić do zakończenia postępowania w sprawie europejskiego nakazu zapłaty i spowodować automatyczne wszczęcie europejskiego postępowania w sprawie drobnych roszczeń określonego w rozporządzeniu (WE) nr 861/2007 lub właściwego krajowego postępowania cywilnego, chyba że powód wyraźnie zażądał w takim przypadku zakończenia postępowania.
- 24 Ta możliwość wniesienia sprzeciwu ma również na celu „zrekompensowanie” faktu, że system ustanowiony przez rozporządzenie nr 1896/2006 nie przewiduje udziału tego pozwanego w postępowaniu w sprawie europejskiego nakazu zapłaty, umożliwiając mu zakwestionowanie roszczenia po doręczeniu mu nakazu zapłaty (wyrok z dnia 13 czerwca 2013 r., Goldbet

Sportwetten, C-144/12, EU:C:2013:393, pkt 30). Ten etap postępowania jest zatem niezbędny dla zagwarantowania poszanowania prawa do obrony ustanowionego w art. 47 akapit drugi Karty praw podstawowych Unii Europejskiej.

- 25 Postępowanie w sprawie sprzeciwu uzupełnia prawo pozwanego do złożenia wniosku o ponowne zbadanie europejskiego nakazu zapłaty po upływie terminu na wniesienie sprzeciwu. Ponowne zbadanie europejskiego nakazu zapłaty może jednak mieć miejsce – jak wskazuje sam tytuł art. 20 rzeczonego rozporządzenia – jedynie w „wyjątkowych przypadkach” (wyrok z dnia 22 października 2015 r., Thomas Cook Belgium, C-245/14, EU:C:2015:715, pkt 29).
- 26 Jeżeli chodzi w szczególności o art. 20 ust. 1 lit. b) rozporządzenia nr 1896/2006, przewiduje on, że można przystąpić do ponownego badania europejskiego nakazu zapłaty w przypadku, gdy niedochowanie przewidzianego przez art. 16 ust. 2 tego rozporządzenia terminu na wniesienie sprzeciwu miało miejsce z powodu wystąpienia siły wyższej lub z powodu nadzwyczajnych okoliczności, które uniemożliwiły pozwanemu wniesienie sprzeciwu w tym terminie.
- 27 Jak wynika z brzmienia tego art. 20 ust. 1 lit. b), aby pozwany mógł zasadnie wnioskować o ponowne zbadanie europejskiego nakazu zapłaty na podstawie tego przepisu, konieczne jest spełnienie trzech kumulatywnych przesłanek, a mianowicie, po pierwsze, konieczne jest wystąpienie siły wyższej lub nadzwyczajnych okoliczności, które uniemożliwiły pozwanemu wniesienie sprzeciwu w przewidzianym w tym celu terminie, po drugie, okoliczności te nie mogą być zawinione przez pozwanego i, po trzecie, pozwany musi podjąć działania niezwłocznie (zob. podobnie postanowienie z dnia 21 marca 2013 r., Novontech-Zala, C-324/12, EU:C:2013:205, pkt 24).
- 28 Ponadto, jeżeli chodzi o systematykę rozporządzenia nr 1896/2006, z jego art. 1 ust. 1 lit. b) w świetle motywu 9 tego rozporządzenia wynika, że rozporządzenie to ustanawia minimalne standardy w celu zapewnienia swobodnego przepływu europejskich nakazów zapłaty. Rozporządzenie to ustanawia bowiem jednolity instrument dochodzenia roszczeń, gwarantujący równe zasady traktowania wierzycieli i dłużników w całej Unii, przewidując przy tym, że do wszelkich kwestii proceduralnych nieuregulowanych w tym rozporządzeniu zastosowanie znajduje prawo procesowe państw członkowskich (zob. podobnie wyrok z dnia 10 marca 2016 r., Flight Refund, C-94/14, EU:C:2016:148, pkt 53).
- 29 Właśnie w świetle tych elementów należy udzielić odpowiedzi na pytania sądu odsyłającego.
- 30 W badanej sprawie sąd odsyłający zastanawia się, czy art. 26 rozporządzenia nr 1896/2006 pozwala na stosowanie – po upływie trzydziestodniowego terminu przewidzianego w art. 16 ust. 2 tego rozporządzenia na wniesienie sprzeciwu od europejskiego nakazu zapłaty – przepisu prawa krajowego, który z powodu pandemii COVID-19 przerwał na okres około pięciu tygodni bieg terminów proceduralnych w sprawach cywilnych, czy też, przeciwnie, art. 20 ust. 1 lit. b) tego rozporządzenia należy interpretować w ten sposób, że reguluje on w sposób wyczerpujący uprawnienia proceduralne pozwanego w przypadku wystąpienia wyjątkowych okoliczności, takich jak związane z pandemią COVID-19, w związku z czym art. 26 tego samego rozporządzenia nie znajdowałby zastosowania.
- 31 W tym kontekście może się zdarzyć, że pozwany w postępowaniu w sprawie europejskiego nakazu zapłaty nie miał możliwości wniesienia sprzeciwu od tego nakazu z powodu wystąpienia nadzwyczajnych okoliczności związanych z pandemią COVID-19. W tym przypadku, o ile

spełnione są wszystkie przesłanki wymienione w art. 20 ust. 1 lit. b) rozporządzenia nr 1896/2006 i przypomniane w pkt 27 niniejszego wyroku, pozwany jest uprawniony do złożenia wniosku o ponowne zbadanie tego nakazu przez właściwy sąd w państwie członkowskim wydania nakazu.

- 32 Trybunał orzekł już jednak, że jako iż prawodawca Unii zamierzał ograniczyć postępowanie w sprawie ponownego badania nakazu do sytuacji wyjątkowych, przepis ten należy interpretować ściśle (zob. podobnie wyrok z dnia 22 października 2015 r., *Thomas Cook Belgium*, C-245/14, EU:C:2015:715, pkt 31). Jak wynika z samego brzmienia przywołanego przepisu, w szczególności sformułowanej w nim przesłanki dotyczącej braku zawinienia po stronie pozwanego, nadzwyczajne okoliczności, o których mowa w tym przepisie, odpowiadają okolicznościom charakteryzującym indywidualną sytuację pozwanego w rozpatrywanej sprawie. W kontekście pandemii COVID-19 mają one miejsce dla przykładu w sytuacji hospitalizacji pozwanego w związku z COVID-19, która uniemożliwiłaby mu wykonanie prawa do wniesienia w sprzeciwu w wyznaczonym w tym celu terminie.
- 33 Artykuł 20 ust. 1 lit. b) rozporządzenia nr 1896/2006 nie podlega natomiast zastosowaniu w odniesieniu do nadzwyczajnych okoliczności mających charakter systemowy, takich jak związane z wystąpieniem pandemii COVID-19, wpływających w sposób ogólny na funkcjonowanie wymiaru sprawiedliwości i administrowanie nim, którego funkcjonowanie jest przy tym – zgodnie z brzmieniem art. 12 ust. 3 lit. b) i art. 16 ust. 1 tego rozporządzenia – niezbędne dla umożliwienia pozwanemu skutecznego skorzystania z przysługującego mu prawa do wniesienia w wyznaczonym terminie sprzeciwu od doręzonego mu europejskiego nakazu zapłaty.
- 34 W kwestii tej należy przypomnieć, że – jak zostało to podkreślone w pkt 28 niniejszego wyroku – rozporządzenie nr 1896/2006 nie dokonuje pełnej harmonizacji wszystkich aspektów postępowania w sprawie europejskiego nakazu zapłaty. Przewiduje ono bowiem, zgodnie z jego art. 26, zastosowanie prawa proceduralnego państw członkowskich do wszelkich zagadnień proceduralnych, które nie są wyraźnie uregulowane w tym rozporządzeniu.
- 35 O ile art. 16 i 20 rzeczonoego rozporządzenia ustanawiają prawo pozwanego do wniesienia sprzeciwu od doręzonego mu europejskiego nakazu zapłaty, harmonizując przy tym pewną liczbę aspektów tego prawa, takich jak towarzyszące mu formalności i termin na jego wykonanie, początek biegu tego terminu, jak również określenie nadzwyczajnych okoliczności, w przypadku wystąpienia których pozwany po upływie rzeczonoego terminu jest uprawniony do złożenia wniosku o ponowne zbadanie takiego nakazu zapłaty przez właściwy sąd w państwie członkowskim wydania, o tyle ani te, ani inne przepisy rzeczonoego rozporządzenia nie regulują innych aspektów, takich jak przyczyny przerwania biegu terminu lub jego zawieszenia. W związku z tym – i zgodnie z art. 26 tego samego rozporządzenia – państwa członkowskie mają prawo uregulowania tych ostatnich zagadnień, a zatem uzupełnienia kwestii proceduralnych, które nie zostały uregulowane przez art. 16 i 20 rozporządzenia nr 1896/2006.
- 36 Mając to na uwadze, należy – zgodnie z utrwalonym orzecznictwem – sprecyzować, że o ile wobec braku norm prawa Unii regulujących kwestie proceduralne ich ustanowienie należy do wewnętrznego porządku prawnego państw członkowskich na mocy zasady autonomii proceduralnej tych państw, to jest tak jedynie pod warunkiem, że przepisy proceduralne nie są mniej korzystne niż przepisy regulujące podobne sytuacje podlegające prawu krajowemu (zasada równoważności) oraz że w praktyce nie uniemożliwiają lub nie czynią nadmiernie uciążliwym

wykonywania praw przyznanych przez prawo Unii (zasada skuteczności) (zob. podobnie wyrok z dnia 21 grudnia 2021 r., Randstad Italia, C-497/20, EU:C:2021:1037, pkt 58 i przytoczone tam orzecznictwo).

- 37 Jeżeli chodzi w pierwszej kolejności o poszanowanie zasady równoważności, z wniosku o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym wynika, że § 1 ust. 1 austriackiej ustawy dotyczącej COVID-19 znajduje zastosowanie bez rozróżnienia do wszystkich terminów proceduralnych w sprawach cywilnych, i to niezależnie od podstawy prawnej danego powództwa. Z zastrzeżeniem weryfikacji przez sąd odsyłający takie uregulowanie wydaje się zatem gwarantować równe traktowanie postępowań w sprawie europejskiego nakazu zapłaty opartych na prawie krajowym oraz tych, podobnych, opartych na rozporządzeniu nr 1896/2006.
- 38 Jeżeli chodzi w drugiej kolejności o zasadę skuteczności, krajowe uregulowanie proceduralne należy uznać za zgodne z tą zasadą, jeżeli nie narusza ono równowagi, którą rozporządzenie nr 1896/2006 ustanowiło między prawami powoda i pozwanego w ramach postępowania w sprawie europejskiego nakazu zapłaty. W szczególności uregulowanie krajowe, które skutkuje przerwaniem biegu terminu na wniesienie sprzeciwu od takiego nakazu, określonego w art. 16 ust. 2 rzeczonoego rozporządzenia, jest zgodne z taką zasadą, jeżeli okazuje się uzasadnione przez cel polegający na zagwarantowaniu poszanowania prawa do obrony pozwanego, nie czyniąc przy tym w praktyce nadmiernie uciążliwym szybkiego i skutecznego dochodzenia odnośnych roszczeń. W tym celu okres, na który bieg tego terminu zostaje przerywany, powinien być ograniczony do tego co absolutnie konieczne.
- 39 W badanej sprawie uregulowanie krajowe rozpatrywane w postępowaniu głównym w żaden sposób nie narusza aspektów, o których mowa w pkt 35 niniejszego wyroku, które zostały zharmonizowane przez rozporządzenie nr 1896/2006. Uregulowanie to przewidywało jedynie przerwanie biegu terminu na ograniczony okres około pięciu tygodni, co odpowiada – jak potwierdził na rozprawie rząd austriacki – okresowi, w którym z powodu ścisłego lockdownu wprowadzonego na terytorium krajowym w wyniku pandemii COVID-19 działalność wymiaru sprawiedliwości była silnie zakłócona. Jak podniosła Komisja w swoich uwagach na piśmie, uregulowanie to nie przywraca ponadto terminów na wniesienie sprzeciwu, które upłynęły przed jego wejściem w życie.
- 40 Z zastrzeżeniem weryfikacji przez sąd krajowy takie krajowe uregulowanie proceduralne wydaje się zatem opóźniać dochodzenie roszczeń jedynie o kilka tygodni, gwarantując jednocześnie faktyczne utrzymanie prawa sprzeciwu przewidzianego w art. 16 rozporządzenia nr 1896/2006, koniecznego z punktu widzenia równowagi, do której osiągnięcia dąży prawodawca Unii.
- 41 Mając na uwadze całokształt powyższych rozważań, na pytanie sądu odsyłającego trzeba odpowiedzieć, że art. 16, 20 i 26 rozporządzenia nr 1896/2006 należy interpretować w ten sposób, że nie stoją one na przeszkodzie stosowaniu – po upływie trzydziestodniowego terminu przyznanego przez art. 16 ust. 2 tego rozporządzenia pozwanemu na wniesienie sprzeciwu od europejskiego nakazu zapłaty – uregulowania krajowego przyjętego przy okazji wystąpienia pandemii COVID-19 i przerywającego na okres około pięciu tygodni bieg terminów proceduralnych w sprawach cywilnych.

W przedmiocie kosztów

- 42 Dla stron w postępowaniu głównym niniejsze postępowanie ma charakter incydentalny, dotyczy bowiem kwestii podniesionej przed sądem odsyłającym, do niego zatem należy rozstrzygnięcie o kosztach. Koszty poniesione w związku z przedstawieniem uwag Trybunałowi, inne niż koszty stron w postępowaniu głównym, nie podlegają zwrotowi.

Z powyższych względów Trybunał (trzecia izba) orzeka, co następuje:

Artykuły 16, 20 i 26 rozporządzenia (WE) nr 1896/2006 Parlamentu Europejskiego i Rady z 12 grudnia 2006 r. ustanawiającego postępowanie w sprawie europejskiego nakazu zapłaty, zmienionego rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2015/2421 z dnia 16 grudnia 2015 r.

należy interpretować w ten sposób, że:

nie stoją one na przeszkodzie stosowaniu – po upływie trzydziestodniowego terminu przyznanego przez art. 16 ust. 2 tego rozporządzenia pozwanemu na wniesienie sprzeciwu od europejskiego nakazu zapłaty – przepisu prawa krajowego przyjętego przy okazji wystąpienia pandemii COVID-19 i przerywającego na okres około pięciu tygodni bieg terminów proceduralnych w sprawach cywilnych.

Podpisy